

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
REGLAMENTUOJAMŲ PROFESINIŲ KVALIFIKACIJŲ PRIPAŽINIMO ĮSTATYMO
NR. X-1478 1, 3, 9, 58, 59 STRAIPSNIŲ, 6 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 3¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Papildyti 1 straipsnį 1¹ dalimi:

„1¹. Šis įstatymas nustato proporcingumo vertinimo kriterijus, proporcingumo vertinimo subjektus ir jų pareigas, kai ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 3 straipsnį 13¹ dalimi:

„13¹. **„Priskirtos veiklos rūšys** – tai profesinė veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla, kurią vykdyti pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai galima tik užsiimantiems reglamentuojama profesija ir turintiems konkrečią profesinę kvalifikaciją, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla. Priskirtos veiklos rūšys yra viena iš profesijos reglamentavimo formų.“

2. Papildyti 3 straipsnį 23¹ dalimi:

„23¹. **Saugomas profesinis vardas** – tai vardas, kurio naudojimui profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupėje pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai reikalaujama turėti profesinę kvalifikaciją, ir, netinkamai naudojant tą vardą, numatomos sankcijos. Saugomas profesinis vardas yra viena iš profesijos reglamentavimo formų.“

3. Pakeisti 3 straipsnio 24 dalį ir ją išdėstyti taip:

„24. **Svarbūs visuomenės interesai** – viešojo politika, viešasis saugumas, visuomenės sveikata, socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išsaugojimas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumo užtikrinimas, kova su nusikalstamumu ir sukčiavimu, mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija bei fiskalinės priežiūros veiksmingumo užtikrinimas, transporto sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai ir kiti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės nustatyti visuomenės interesai, kuriais galima pagrįsti reikalavimų nustatymą.“

4. Papildyti 3 straipsnį nauja 27 dalimi:

„27. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme, Paslaugų įstatyme ir Teisėkūros pagrindų įstatyme.“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 3¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 3¹ straipsniu:

„3¹ straipsnis. Proporcingumo vertinimas

1. Teisės akto projekto rengėjas, prieš nustatydamas naują ar keisdamas esamą teisinį reguliavimą, kurio nuostatomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis (toliau – nuostatos), privalo atlikti tų nuostatų proporcingumo vertinimą (toliau – proporcingumo vertinimas) pagal šio straipsnio 4–6 dalyse nurodytus kriterijus, išskyrus, kai nustatomu reguliavimu sumažinami reikalavimai užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, ar kai pakeitimai yra

redakcinio pobūdžio. Atlikdamas proporcingumo vertinimą, teisės akto projekto rengėjas gali vadovautis Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintomis proporcingumo vertinimo gairėmis.

2. Nuostatų proporcingumo vertinimas atliekamas objektyviai ir nepriklausomai, proporcingai nuostatos pobūdžiui, turiniui ir galimam poveikiui. Nuostatos vertinamos atskirai ir išsamiai, prie kiekvienos jų pridamas paaiškinimas, kad būtų galima nustatyti, ar laikomasi proporcingumo principo, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme, ar nuostatos yra pagrįstos kokybiniais ir, jei taikoma, kiekybiniais kriterijais. Nuostatos negali būti nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminacinės dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos.

3. Nuostatos turi būti pagrįstos svarbių visuomenės interesų tikslais. Išskirtinai ekonominės ar administracinės priežastys nėra laikomos svarbiomis visuomenės intereso priežastimis, kuriomis gali būti grindžiamas galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar jomis verstis ribojimas. Kai nuostatos susijusios su sveikatos priežiūros sektoriaus profesijų reglamentavimu ir (ar) turi poveikį paciento saugumui, vertinant proporcingumą atsižvelgiama į tikslą užtikrinti visuomenės sveikatos apsaugą.

4. Svarbių visuomenės intereso tikslų turi būti siekiama laikantis proporcingumo principo, įvertinant šiuos kriterijus:

1) profesine veikla keliamos rizikos pobūdį bei poveikį paslaugos gavėjams, vartotojams, kitiems asmenims, užsiimantiems reglamentuojama profesija, ar trečiosioms šalims;

2) ar nepakanka jau taikomų reikalavimų, įtvirtintų kituose teisės aktuose, susijusiuose su svarbaus visuomenės intereso apsauga;

3) nuostatos tinkamumą, atsižvelgiant į tai, ar tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai, ir į tai, ar šios dalies 1 punkte minima rizika bus mažinama taip pat kaip panašiose veiklos srityse;

4) poveikį laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų galimybėms rinktis ir teikiamų paslaugų kokybei;

5) jei siekiama tik apsaugoti vartotojų teises, ar negalima tikslo pasiekti naudojant mažiau ribojančias priemones nei priskirtos veiklos rūšys, kai vartotojams keliami rizika apsiriboja tik asmens, užsiimančiojo reglamentuojama profesija, ir vartotojo santykiais ir neturi neigiamo poveikio trečiosioms šalims;

6) nuostatos teigiamą ar neigiamą poveikį, jos būtinumą ir kaip nuostata prisidedama siekiant svarbaus visuomenės intereso tikslo, kai ji taikoma kartu su kitais reikalavimais, ribojančiais galimybes užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, susijusiais su:

a) priskirtomis veiklos rūšimis, saugomu profesiniu vardu ar kitais reikalavimais, keliamais reglamentuojamai profesijai;

b) pareiga vykdyti tęstinę profesinę tobulinimąsi;

c) profesinės veiklos vykdymo, profesinės etikos ar priežiūros taisyklėmis, nustatytomis atitinkamai profesijai;

d) privaloma naryste ar registracija profesinėje organizacijoje ar institucijoje, kai reikalaujama turėti atitinkamą profesinę kvalifikaciją;

e) kiekybiniais apribojimais, susijusiais su leidimų verstis reglamentuojama profesine veikla skaičiumi ar nustatomu mažiausiu ar didžiausiu darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičiumi;

f) juridinio asmens teisine forma, jo valdymu ar kitomis teisės aktuose nustatytomis sąlygomis dėl privalomo įmonės akcijų įsigijimo, jų skaičiaus ar balsavimo teisės, kai tai susiję su leidimu vykdyti reglamentuojamą profesinę veiklą;

g) teritoriniais apribojimais, jeigu jais nustatomas skirtingas užsiėmimo reglamentuojama profesija teisinis reguliavimas;

h) ribojamomis galimybėmis užsiimti reglamentuojama profesija sutarties pagrindu, taip pat teisės normų, susijusių su reglamentuojama profesija, suderinamumu;

i) draudimu ar kitomis asmeninės ar kolektyvinės profesinės atsakomybės apsaugos priemonėmis;

j) kalbos žiniomis, būtinomis norint užsiimti reglamentuojama profesija;
 k) teisės aktuose nustatytais mažiausiais ir (arba) didžiausiais įkainiais, taikomais paslaugų gavėjui;

l) reikalavimais dėl reklamos turinio ar viešinimo būdo, susijusiais su reglamentuojama profesija.

5. Kai tarp nuostatų pobūdžio ar turinio ir šios dalies 1–6 punktuose nurodytų kriterijų yra sąsajų, atliekant proporcingumo vertinimą atsižvelgiama į:

1) profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių mastą ir reikalaujamą profesinę kvalifikaciją;

2) atliekamų užduočių sudėtingumą ir poreikį, kad jų vykdytojai turėtų atitinkamą profesinę kvalifikaciją, reikalaujamo profesinio rengimo ar patirties lygį, pobūdį ir trukmę;

3) galimybę įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais;

4) ar atitinkamai profesijai priskirtos veiklos rūšys gali sutapti su kitų profesijų veikla ir kodėl;

5) autonomiškumo lygį užsiimant reglamentuojama profesija ir teisės aktuose nustatytų reikalavimų, susijusių su reglamentuojamos profesijos vykdymo organizacinių ar priežiūros priemonių poveikiu iškelto tikslo siekimui, kai reglamentuojama profesija užsiimama tik esant kitų kvalifikuotų asmenų priežiūrai;

6) mokslo ir technologinę plėtrą, į kurią atsižvelgiant keičiasi vartotojo turima informacija apie paslaugų, kurias teikia reglamentuojama profesija užsiimantys asmenys, kokybę.

6. Turi būti užtikrinama, kad proporcingumo principo laikomasi nustatant reikalavimus, susijusius su laikinai ar kartais teikiamomis paslaugomis pagal šio įstatymo II dalį, įskaitant:

a) automatinę laikinąją registraciją arba asocijuotą (*pro forma*) narystę profesinėje organizacijoje ar institucijoje, nurodytą šio įstatymo 8 straipsnio 1 punkte;

b) išankstinę deklaraciją, dokumentus ar kitus reikalavimus, nurodytus šio įstatymo 9 straipsnyje;

c) reikalavimą paslaugų teikėjui sumokėti mokestį arba atlyginti bet kokias išlaidas, susijusias su profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.

7. Šio straipsnio 6 dalis netaikoma nuostatomis, kuriomis įgyvendinama Europos Sąjungos teisė, susijusi su darbo sąlygomis.

8. Atlikto proporcingumo vertinimo išvada su nuostatų paaiškinimais ir šio straipsnio 4–6 dalyse nurodytų kriterijų pagrindimais teikiama derinti profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui kartu su teisės akto projektu.“

4 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Jeigu kompetentinga institucija nustato esminį skirtumą tarp paslaugos teikėjo profesinės kvalifikacijos ir Lietuvos Respublikoje nustatytų rengimo reikalavimų ir to skirtumo negali kompensuoti kompetentingos institucijos tuo tikslu oficialiai patvirtinta paslaugos teikėjo profesinė patirtis arba visą gyvenimą trunkančio mokymosi metu įgytos žinios, įgūdžiai ir kompetencijos, o dėl šio skirtumo gali būti padaryta žalos visuomenės sveikatai ar saugai, paslaugos teikėjui suteikiama galimybė įrodyti tinkamumo testu, kaip nurodyta šio straipsnio 9 dalies 2 punkto a papunktyje, kad jis įgijo trūkstamų žinių, įgūdžių ar kompetencijų. Tuo remdamasi Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija priima sprendimą, ar leisti teikti paslaugas. Bet kuriuo atveju turi būti įmanoma teikti paslaugą per vieną mėnesį po sprendimo pagal šio straipsnio 9 dalies 2 punkto a papunktį priėmimo dienos.“

2. Pripažinti netekusia galios 9 straipsnio 12 dalį.

5 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 58 straipsnį 4¹ dalimi:

„4¹. Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis keičiasi informacija apie proporcingumo vertinimą, taip pat

konkreto profesijos reglamentavimo būdo ar tokio reglamentavimo poveikio klausimais.“

2. Pakeisti 58 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos, vadovaudamosi šio straipsnio 1–4¹ dalių nuostatomis, keisdamosi informacija naudojami IMI.“

3. Papildyti 58 straipsnį 7 dalimi:

„7. Kompetentingos institucijos nuostatas ir jų proporcingumo vertinimą įtraukia į Europos Komisijos reglamentuojamų profesijų duomenų bazę ir praneša apie tai Europos Komisijai, vadovaudamosi šio įstatymo 59 straipsnio 4 dalies 3 punktu.“

6 straipsnis. 59 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 59 straipsnio 2 dalį 3)¹ punktu:

„3)¹ stebi, kaip priimtos nuostatos taikomos praktikoje, ir kilus abejonių dėl nuostatų atitikties proporcingumo principui, atsižvelgdamas į pokyčius, įvykusius po atitinkamų nuostatų priėmimo, atsakingai institucijai teikia pasiūlymus dėl nuostatų peržiūros, siekiant pakartotinai įvertinti jų atitiktį proporcingumo principui.“

2. Papildyti 59 straipsnio 2 dalį 14) punktu:

„14) teikia išvadas dėl institucijų pateiktų teisės aktų projektų proporcingumo vertinimo.“

3. Papildyti 59 straipsnio 4 dalį 2)¹ punktu:

„2)¹ kartu su kitomis suinteresuotomis šalimis gali teikti pastabas Europos Komisijai ar valstybei narei, kuri pranešė apie nuostatas ir priežastis, dėl kurių jas galima laikyti pagrįstomis ir proporcingomis.“

7 straipsnis. Įstatymo 6 priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo 6 priedą ir jį išdėstyti taip:

„Lietuvos Respublikos
reglamentuojamų profesinių
kvalifikacijų pripažinimo įstatymo
6 priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL 2005 L 255, p. 22) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES (OL 2013 L 354, p. 132).

2. 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/958 dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas (OL 2018 L 173, p. 25).“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis Įstatymas, išskyrus 4 straipsnį, įsigalioja 2020 m. liepos 30 d.

2. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministras iki 2020 m. liepos 29 d. patvirtina proporcingumo vertinimo gaires.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministras,
laikiniai einantis ekonomikos
ir inovacijų ministro pareigas

Žygmantas Vaičiūnas
2020-01-06

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
direktorė
2020-01-06
Rūta Jovaišienė

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmenų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė

Roma Sabaliauskaitė
2020-01-02